

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egy évre ... 240 Lei,
 661 évre ... 120 Lei,
 Egy negyed évre ... 60 Lei,
 Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
 Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
 utak palotájában.
 KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Boulevardi Regala Ferdinánd I.
 (Jómad tércsoport) 22. szám.
 TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 23.

Tetteket kérünk!

Biztató szavak hangzottak el Bratianu miniszterelnök ajkairól a kamara tegnapi ülésén, amelyen kijelentette, hogy a kormány jól ismeri a megélhetési nehézségeket, amelyekről most sürgősen tárgyalni kell. Bratianunak erre a kijelentésére voltaképpen azzal a latin szálló igével kellene válaszolnunk: *debuisset pridem*, már előbb, még jobban mondván: *mon dera*: már rég kellett volna, hisz a normális megélhetési viszonyok helyreállítása minden tisztességes kormány munkájának kiinduló pontja és végcélja kell, hogy legyen. A nyugodt megélhetés képezi ugyanis nemcsak az állampolgárok tevékenységének és termelésének megszólván egyetlen biztos alapját, hanem — miután az állam tulajdonképpen nem egyéb, mint az állampolgárok összessége — egyetlen megbízható és szilárd bázisa magának az államnak is. Az egyre fokozódó drágaság kiszámíthatatlan irama, ama aránylag kevés boldog halandó kivételével, akik könyökgig vájkálhatnak a pénzes zsákban, fölborít minden számítást és bizonytalanná, sőt már-már lehetetlenné teszi az ország lakossága tulnyomó zömének egzisztenciáját. A legtöbben elérünk ama határhoz,

amikor már-már reményt veszítve lemondunk a mindennapi kenyérért való küzdelemtől és kedvesgetten, apátiával és ölbe tett kézzel várjuk a szomorú végzet rajtunk való beteljesedését. A legtöbb emberből már kivesszett az ambíció, miután minden erőnk végző megfeszítésével sem vagyunk képesek annyit előteremteni, hogy családtagjaink éhes száját betöltsük, meztelen lábát cipőbe bujtassuk és lerongyolódott ruháját ujjal pótoljuk. S hol maradjunk kulturális kielégítésük? Ki tud ma egy-egy könyvet megvásárolni, egy-egy műalkotást megszerezni, egyszer-másszor színházba járni vagy egy-egy hangversenyre elmenni? Ma be kell érniünk azzal, hogy testünket úgy-ahogy tápláljuk, mert ami fényt és derűt ad az életnek, ami szellemi táplálék lelkünk nevesítésére kellene, a legtöbbünk számára elérhetetlen valami, hiú ábrándnál nem egyéb. Oly nehéz a megélhetési viszonyok, hogy életünk tengésnél nem egyéb. Épp ezért biztatóak Bratianu miniszterelnök szavai. A kormányelnök nyilatkozata jele annak, hogy az orvoslásra hivatott államférfiak megállapították a diagnózist, hogy ismerik a bajt, mely az ország lakosságát gyötri és a veszélyt, amelyet épen ezért az országot fenye-

geti. Nincs nagyobb veszély, mint a rezignáció, a küzdelem meddőségének tudata. És mi mindannyian — kevés szerencsésnek a kivételével — ne tagadjuk, hogy elértük ezt a határt. Bizonyára Bratianu miniszterelnök is tudatában van annak, hogy a megélhetési krízis

elérte csúcspontját és azért jelentette ki, hogy erről sürgősen tárgyalni kell. A tárgyalások azonban mit sem érnek, ha nem követik őket nyomon a tettek. Gyors és bátor tettek, amelyek végre-vehetők helyre állítják megélhetési egyensúlyunkat.

Take Jonescu meghalt. (A nemzeti halottja az államférfi.)

BUCURESTI. Take Jonescu volt miniszterelnök és külügyminiszter, aki már hazamosabb ideje betegen fekszik Olaszországban, mellhártyagyulladásban meghalt. (Rador.)

CLUJ. Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke táviratot kapott, amely megerősíti Take Jonescu halálhírét.

Take Jonescu 1858. október 13-án született Ploestiben. Középiskolai tanulmányait Bucurestiben, jogi tanulmányait Párisban végezte, 1881-ben visszatért az országba és rövid idő alatt a legkeresettebb ügyvédek egyike lett. Majd a politikai pályára lépett s mint az ultraliberális *Romanul* munkatársa működött. 1884-ben Bratianu párti programmal megválasztották képviselőnek. A következő évben az ellenzékhez csatlakozott. Először 1891-ben lett miniszter, mint a Dasear Catareiu kormány, kultusz-

minisztere. Ezt a tisztségét 1895-ig viselte. Majd 1899-ben a Cantacuzino kormány kultuszminisztere volt, míg a következő esztendőben pénzügyminiszter. Az erdélyi romániaság csatlakozásának kérdését állandó figyelemmel kísérte. Az ezután következő időkben egészen 1913-ig több kormányban pénzügyminisztere volt. Bratianu háborús kabinetjében miniszterelnökhelyettes volt és hosszabb ideig Párisban képviselte Románia érdekeit. A háború vége felé utja eltért a liberálisoktól és a konzervatív demokraták pártjának lett a vezetője. Mint az Averescu kormány külügyminisztere megalakította a kis antartot és a román-jugoszláv dinasztia egyesítése is az ő műve. Averescu kormányából a múlt év novemberében lépett ki. Ezután kormányalakítással bizta meg a király. Egy havi kormányvezetés után a kamara bizalmatlansági szavazata foly-

A magyar Sévres...

HEREND. Kilenc évtized viharával dacol a herendi porcellángyár ódon épülete, amely ma is büszkén és elszántan hirdeti a magyar iparművészet dicsőségét. A fehérre meszelt öreg épület falait vadszőlő futja be s az egész ház olyan, mint egy középkori várkastély. Itt készülnek a híres herendi porcellánok, amelyeknek neve fogalomná fejlődött az idők folyamán. Nemrégiben néhányan összeállottak, akik megtrigvették a herendi gyár dicsőségét és elhatározták, hogy utánozni fogják ezeket az óriási értéket: hecses porcellánokat. De kísérletük kudarcra jutott. A bíróság súlyos csapást mért az utánozókra.

Nem, nem is lehetne utánozni a teltengő és mégis harmonikus színeknek azt a festői pompáját, amely minden legkisebb nipperről, vázáról vagy csészéről árad. Csupa műgond, csupa finomság a herendi gyárnak minden egyes darabja, amellyel sikerült is meghódítani nemcsak a leghíresebb műgyűjtőket, hanem a leghatalmasabb udvarokat is. Ki hinné

hogy ez a csöppnyi ötvösműhely, amelyről nálunk a legtöbben alig tudnak valamit, a külföldet már rég meghódította. Csöndes, türelmes, cizelláló munka folyik itt évtizedek óta s a herendi porcellángyár a Bakony közepén, egy dolgozó, szorgalmas centrum, amely könnyen halad el a dicstelen dők mellett s a múlt pompás művészetében keres menedéket...

Sok-sok gond, kínlódas, esztendőök hosszú, türelmes munkája kellett azonban ahhoz, amíg a herendi gyár idáig eljutott. Hol dicsőségének teljében volt, hol pedig mélyen aláhanyatlott s csak a kitartó szorgalom mentette meg a végpusztulástól. Ma már persze túl minden veszedelmen, az összes vilákiállítások legelső díjaival kitüntetve, bátran kiállja a versenyt Meissennel sőt Sévressel is. *Herend a magyar Sévres...*

Az ódon épület teteléről három kerek kémény mered az ég felé. Az égető kemencék közismert kéményei. Őt esztendeje nem szállt fel a kéményből füst, öt év óta nem volt a gyárban porcellánégetés, öt esztendeig szünetelt a munka. A háború és az utána következő viharok itt is éreztették hatásukat. Az üzemet anyag-

hiány miatt be kellett szüntetni. Most újra megindul a munka. A korongozó termekben szorgalmasan dolgoznak a munkások s a kemencék éhes gyomrát éppen most rakják meg finom porcellánokkal, amelyek égetésre várnak. Újra élet szállt a kihalt gyár ereibe s nemsokára újból megindulnak a százezreket érő küldemények a főváros és a külföld felé, hogy még azoknak a szeméit is elkápráztassák, akik egyébként könnyen hozzászokhattak a széphez...

A gyár mostani tulajdonosa, Farkasházy Jenő, a herendi porcellángyár nagynevű megalapítójának, Farkasházy Fischer Mórnak unokája. Amikor a felcsillanó dicsőség első korszaka után a gyár válságba jutott, ő vette kezébe és sikerült is visszatérnie arra az útra, amelyen Fischer Mór kezdetben haladt. Farkasházy Jenő nemcsak kiváló szakember, hanem igazi művészlelek, telve belső elmélyüléssel és figyesszeretettel. Már nem fiatalember, maga is jó néhány éve van Herenden. Amikor a gyárat átvette, elhatározta, hogy mindenben követni fogja nagynevű nagyatyja példaadását és utmutatásait. De

a gyárhoz, az épülethez nem nyúlt, a tradíciókat nem bántotta s az ódon ház ma is éppen úgy áll, mint hajdanában. Sikerének ez a legfőbb titka. Farkasházy nagy hálálkodással és a mély megindultsággal beszél arról, aki ezt a tökéletes kis ipartelepét megalakította.

— Nagyatyám — mondja — 1839-ben alapította meg a herendi porcellángyárat. Azaz nem is gyárat, hanem ipartelepét. A gyár nemcsak Magyarországon, hanem valószínűleg Európában is a legrégebbi gyárépület. A meissenli és sévresli gyár alapítása óta már a harmadik épületben van. A mi épületünk falai olyanok, mint egy várfal. Most teljesen újjáalakítottam De a nagyatyám iránti kegyelet kötelez arra, hogy eredeti formáján és berendezésén mit sem változtassak. A gyár megfogja őrizni régi jellegét és így Magyarország egyik legrégebbi emléke marad. A gyár alakulásának körülményei rendkívül érdekesek. Nagyatyámnak Párisban köedénygyára volt, Esterházy Károly gróf kastélyának közelében. A gróf ekkor a pápai uradalmat bírta zálogban. A gyár működése megkezdődött a grófoknál.

án lemondott kormányelnökségéről. A választásokon még résztvett és Nagybányán választották meg képviselőnek. A választások után Rómiában tifuszból megbetegedett, de kis idő múlva ebből kigyógyult. Halála váratlanul tegnap reggel 8 órakor következett be. (Rador.)

CLUJ. *Máru Gyula* a nemzeti párt elnöke a Rador szerkesztőjével *Take Jonescu* halálával kapcsolatosan a következőket közölte:

— Mélyen lesújt bennünket ez a szomorú hír a mai időkben, amikor olyan kevés államférfi van Romániában. *Take Jonescu* halála nagy vesztesége az ellenzéki mozgalomnak. Mondhatom, hogy az elhunyt férfit Erdélyt nagyon szerette. Épen szándékom volt az ellenzéki pártok közötti megegyezésre irányuló akció kapcsán *Take Jonescu*val is érintkezésbe lépni, de a sors őt kiragadta körünkől. Ilyen államférfi halála, akit a külföld is nagyrabecsült, mindnyájunknak nagy vesztesége. (Rador.)

PÁRIS. A francia sajtó szép nekrológokban emlékszik meg *Take Jonescu* haláláról. (Rador.)

BUCURESTI. A fővárosi sajtó melegen vesz búcsút *Take Jonescu*tól. Az államférfi halála nagy megdöbbenést keltett a demokráta-pártkörben. A külügyminisztérium palotáján és a Jokey klub épületére kitűzték a fekete lobogót. A kormány a nemzet halottjának tekint *Take Jonescu*t. (Rador.)

— Tízezer márkás bankjegyek. Berlin. A legutóbbi napokban láttak napvilágot az első tízezer márkás bankjegyek. Ezek egy centiméterrel hosszabbak és barna nyomásuknál fogva különböznek az egyezer márkás bankjéktól.

hogy ettől megszabaduljon, nagyatyámnak ajándékozta a herendi pusztát, amely akkor a Bakony közepén, teljesen kietlen volt. Nagyatyám régi iparoscsaládból származott s már ősei is agyagiparral, kerámiával foglalkoztak Tatán. Amikor idekerült, elhatározta, hogy megkísérli a porcellángyártást s így született meg a herendi gyár, amelynek sikeres működését az összes külföldi udvaroknál, híres családoknál, gyűjtőknél és muzeumokban levő porcellánritkaságok igazolják. Nagyatyám halála után a fiai részvénytársaságot alapítottak. Három részvénytársaság egymás után megbukott, főként azért, mert azt a művészi irányt, amelyet ő követett, abbahagyták s teljesen más téren kísérleteztek. En sokáig éltem Párisban, ahol tanulmányaim befejezése után meglehetősen sokat foglalkoztam kerámiával irodalommal. Két nagy munkám jelent meg, Palissy élete és művei 1885-ben, azután a Della Robbia-család 1896-ban. Nagyon sok cikket írtam magyar, francia, német és angol szaklapokba. 1893-ban jöttem vissza külföldről Magyarországra. Ekkor már meglehetősen jó nevem volt Franciaországban is. Hazajövetel után elvállaltam az ungvári porcellángyár művészi vezetését, és 1896-ban Daniel Ernő akkori

Miniszterek végzik a földosztást.

(Vaitolau és Constantinescu Aradmegyébe jönnek. — Felosztották a brádi állami erdőbirtokot.)

Vaitolau Arthur tábornagy belügyminiszter és *Constantinescu* földművelésügyi miniszter a napokban Brádra érkeztek, hogy az agrárreformtörvény értelmében végrehajtandó végleges kisajátításokat személyesen intézzék. Elsőnek a 6000 holdas brádi állami erdőbirtokot osztották fel. A felosztott állami erdőből Brád nagyközségnek egyedül 600 hold jutott, a felosztott birtok többi része pedig a Brád környéki községek lakosainak tulajdona lett. A 6000 holdas erdőbirtok felosztásának jelentőségét emeli az a körülmény, hogy

eddig Brád nagyközségnek egyáltalán nem volt erdeje annak dacára, hogy erdős vidéken fekszik a nagyközség. A miniszterek távirati értesítést kaptak Bucurestiből, hogy a parlament három napos ülészakát megnyitották és ezért Bucurestibe utaztak. A belügyminiszter és a földművelésügyi miniszter a mostani ülészak bezárásával ismét eljönnek Hunyad és *Aradmegyébe*, mert eredetileg is az volt a tervük, hogy ezekben a megyékben személyesen intézik a nagyobb birtokok végleges kisajátítását.

Irodalom és művészet.

* A szinkör heti műsora. Pénteken: Faust, Mader Raul vezetése mellett a m. kir. Operaház együttesének vendégjátéka. Szombaton: Rigolettó, Mader Raul vezetése mellett a m. kir. Operaház együttesének vendégjátéka. Vasárnap d. u.: Gyurkovics lányok. Este: Alarcosbál. Mader Raoul vezetése mellett a m. kir. Operaház együttesének vendégjátéka.

* Tosca. A Tosca tegnap esti előadása méltó folytatása volt a budapesti Operaház tagjai első két fellépésének. Medek Anna és dr. Székelyhidi Ferenc alakítását már tavalyi szereplésükből jól ismerhetjük. Az első Toscaja, mely külföldi relációban is ritkítja párját, hangban és játékban uteljesebbet viszi művészetben a szerencsétlen nő érzelmének minden változatát. Székelyhidy nemes Cavaradossija különösen a második felvonás Gloria-áriájában, a levéláriában és a végjelent hatalmas duójában érvényesült. Palló Imre Scarpiája előkelő és

noha nem fejezte ki eléggé a nagy inkuizitor sántai karakterét, erőteljességével mégis mindvégig meglepő maradt, énektechnikailag pedig kétségtelenül a művész legkiválóbb szerepei közé sorozható. (bgy.)

* A színházi iroda hírei. A m. kir. Operaház együttese Mader Raoul főzeneigazgató vezetésével péntek este a Faust operában folytatja nagy sikerű vendégjátékát. Külön érdekessége ennek az előadásnak az, hogy az összes szerepeket az Operaház vendégei játsszák. Margitot Medek Anna, Mártát Bazilidesz Mária, Siebelt Kármán Gizi, Faustot dr. Székelyhidi, Mefisztót Kálmán Oszkár, Valentint Palló Imre énekli. Szombat este rendkívül érdekes operaeloadás lesz a nyári szinkörben, mely alkalommal színre kerül a régen elő nem adott Rigolettó a címszerepben Palló Imrével, míg Gildát Reiner Kata, ez a nagytehetségű szopránénekesnő, Sperafuccit Kálmán Oszkár énekli. A zenekart Mader Raoul igazgató vezényli. — Vasárnap délután a nagysikerrel felújított Gyurkovics lányok van műsoron. — A budapesti m. kir. Opera együttesének vendégjátékait a nagy érdeklődés folytán az igazgatóság meghosszabbította és vasárnap este Alarcosbál kerül színre, a főszerepekben Medek Anna, dr. Székelyhidi, Kálmán Oszkár, Róna Dezső, míg a zenekart Mader Raoul igazgató vezényli.

— Kéri védője sürgei a Tisza-per tárgyalását.

BUDAPEST. A budapesti kir. ítélőtáblán június 16-ára tűzték ki a Tisza-féle bünterben a fellebbviteli tárgyalást. A tárgyalást megelőzőleg néhány nappal hivatalból elhalasztották a főtárgyalás idejét, azzal az indoklással, hogy *Gärtner* Marcel vádlottnak elmebeli állapotát újból megvizsgáltatják. Az elsőbűni bíróságon a halálra ítélt *Kéri* Pál védője, *Gál* Jenő dr., ma sürgős előterjesztést adott be a táblai főtárgyalás emökéhez, amelyben kifejti, hogy a tárgyalás elhalasztása *Kéri* Pálra nézve káros és sérelmes. A védelem szerint a halálra ítélt *Kéri* Pál azok között az elítéltek között szerepel, akiket Oroszországba akarnak szállítani és ő a fellebbviteli tárgyaláson meg akar jelenni bírái előtt, hogy ott nyilatkozatot tehesen. Éppen ezért indokolatlan a tárgyalás kitüzésének elhalasztása, annál is inkább, mert kétségessé

válik, hogy ősszel, mikor ezt a tárgyalást meg akarják tartani, hatáskörrel bír-e az ügyre vonatkozólag a tábla. Néhány hét múlva ugyanis lejár a kivételes hatalom alkalmazására vonatkozó törvények hatálya. Ezért is sürgeti tehát a védő, hogy még a nyári szünet előtt okvetlenül tartsák meg a fellebbviteli tárgyalást.

Mácsaiak a prefektusnál

(Panaszok a földosztás miatt.)

Ma egy mácsai parasztgazdából álló nagy küldöttség kereste fel dr. *Marcus* Mihály prefektust, akitől panaszt emelt arról, hogy az agrárreformtörvényt Mácsa községben nem hajtották igazságosan végre. A küldöttség szónoka, egy parasztgazda hangsúlyozta, hogy nem mindig a jogos igényeket elégitették ki. Főleg pedig a legelők és az erdők felosztása miatt panaszkodtak. Dr. *Marcus* Mihály prefektus azonnal felhívatta *Dirlea* Vazult, a központi járás főszolgabíráját és informálta magát a mácsai helyzetről, egyben pedig utasította *Dirlea* főszolgabíró, hogy vizsgálja meg az esetet. A prefektus megígérte, hogy amennyiben lehet, segíteni fog a mácsaiak baján.

Öngyilkosság a mulatságon.

(Aki előre megrendelté felesége gyászruháját.)

BUCURESTI. Érdekes módon vált meg az életől *Wéber* József bucarestii tisztviselő. Már régóta azon törte a fejét, miként válhatna meg életétől, míg végül is az öngyilkosságnak különös módját eszelte ki. A napokban be vásárolta a gyászruhákat — felesége számára és a szükséges halotti ruhákat a maga számára. A mikor a bevásárlás megtörtént, a legnagyobb nyugalommal lakására tért és örömmel mondta a feleségének:

— Ma görbe napot csinálunk. Kutya jó kedvem van! Estére elmegyünk egy étterembe — mulatni!

Az asszony nem tudta mire vélni férje jókedvét, beleegyezett az esti kiruccanásba. A férfi és feleség elmentek egy előkelő étterembe, ahol jól ettek-ittak és elmulattak a zene vig hangjai mellett. Az asszony semmit rosszat sem sejtett. A férfi ekkor magához intette a közelben tartózkodó borfiut és átadott neki egy levelet azzal a megjegyzéssel, hogy azt lakására vigye. *Wéber* a levelet még otthon írta meg. A feleség azonban nem vette észre férje cselekedetét. A férfi hirtelen felhajtotta egy pohár tartalmát, amelyben gyorsan ölé méreg volt. A megrémült asszony sikoltozásaira előhívták a mentőket, akik az öngyilkos férfit a kórházba szállították. A szerencsétlen tisztviselő azonban utközben kiszervenedett. A feleség — hazatérve lakására — megtalálta férje levelét, amelyben bocsánatot kért tőle tetért és azt írja, hogy meguntta ezt a nehéz életet. Egyébként gyászruháról már jóelőre gondoskodott, csupán csak azért, hogy feleségének ne kelljen arra is pénzt kiadni.

kereskedelmi miniszter felszólított, hogy vegyen meg a háromszor megbukott herendi porcellángyárat. Erre azonban csak oly feltétellel voltam hajlandó, ha a gyárból ismét művészi színvonalú álló műintézetet csinálhatnak. Pedig ekkor már Franciaországban sokkal kedvezőbb ajánlatot tettek.

Feltáruznak a múltak emlékei, Farkasházy régi írásokat, francia leveleket, köszönőiratokat vesz elő. Az egyikből a neves sévresi gyár életének egy igen érdekes mozzanata tűnik elő. 1889-ben a sévresi porcellángyár művészi válságba jutott. Működését akkoriban nagyon támadták Franciaországban, sőt a francia képviselőházban is. Szó esett a gyár beadásáról is s ez ügyben különböző francia szakembereket szólítottak fel véleményadásra. Farkasházy Jenő akkor éppen Párisban tartózkodott, gondolt egyet s a francia szépművészeti miniszterhez memorandumot nyújtott be a sévresi gyár követendő irányára vonatkozóan. A szaktanácsokat szívesen fogadják, sőt *Locroy*, az akkori miniszter, *Victor Hugó* veje, a hivatalos köszönő- és elismerőlevelen kívül magánlevélben is köszönetet mondott azokért a magyar keramikusnak.

Gaal Gaszton — Házelnök

(A magyar termelő gabonacádója.)

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésének elején Nagy Ernő megkövette a Házat. Nagy Ernő ugyanis az első formális ülésen a mandátumok átnyújtásakor indulatosan fekiáltott:

— Hol van a tarpai mandátumom?!

A Ház meglepedett Nagy Ernő nyilatkozatával s ezután áttért az elnökség megválasztására. Előnként nagy többséggel Gaál Gaszton, a múlt nemzetgyűlés elnökét választották. A kormány, holnap terjeszti be az indemnitást és ennek keretében választójogi rendeltetése felmentést kér.

BUDAPEST. Délután a közéleti miniszteriumban értekezlet volt, hogy eltöröljék a régi örlési adótörvényt. A tervezet szerint a termelő, aki eddig semmit sem adott a gabonaeilátás terén, az új rendszer alapján minden vagon gabona után három métermázsát juttat a kincstárnak és az öröltetésnél ugyanannyit. A gabona értéke pénzben is megváltható.

Ki a hűtlen?

(A hazatért orosz fogoly válópöre.)

Ma ismét érdekes válókereset foglalkoztatta az aradi törvényszéket, amelyet egy hosszú ideig orosz fogságban sinylődött férj adott be a felesége ellen. Elmondja ebben, hogy amig távol volt hazulról, az asszony hűtlen lett hozzá. A feleség ezzel szemben szintén él a viszontkereset jogával, amennyiben előadja, hogy férje a fogsága alatt Oroszországban szűrte össze a levelet több asszonnyal. Mindketten orvosi bizonyítványokat is csatoltak keresetükhöz, annak bizonyítására, hogy a hűtlenségen kívül a másik élettárs az idegenekkel folytatott viszony következtében még súlyos természetű betegséggel is veszélyeztette a családi együttélés lehetőségét. A bíróság erre nézve elrendelte a bizonyítást.

Kifosztott fürdő-kabinok.

(Betörők garázdálkodása a Neptunban.)

Kellemetlen meglepetés érte a Neptun fürdő három kabin bérlőjét. A nagy esőzések után tegnap, hogy újból elárasztotta az áldásos napfény a fürdő homokját, tömegesen mentek ki a strandolók, hogy felvehessék szellős strandruhájukat. Három kabinbérlő azonban meglepetéssel tapasztalta, hogy a kabinok felvannak törve. De még nagyobb volt a meglepetés amikor bementek a kabinokba és észrevették, hogy a betörők az összes strandruhákat magukkal vitték. A három kabinbérlőt több ezer lejjel károsították meg a betörők, mert a kabinokból a strandruhákon kívül elvitték az összes megmozgatható holmit. A kabinbérlők a betörést feljelentették a rendőrségen.

Kereskedők megtakarított ezresel.

(Ujítások a vízvezetési szabályrendeletben.)

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában foglalkozott a városi tanácsnak azzal a nagyfontosságú határozatával, amely szerint megszünteti Aradon a csatornázási adót, és átdolgozza a vízvezetési és csatornázási szabályrendeletet. A városi tanács mai ülésén foglalkozott az új szabályrendelet tervezetével, amely fontos újításokat foglal magában. A legfontosabb változása a szabályrendeletnek az, hogy a július elsejétől megszüntendő csatornázási adó helyett, amelyet a házbérek szerint vetettek ki, csatornázási illetéket szed a város, amelyet a vízdíjakhoz számítanak hozzá. Ez az újítás első sorban a kereskedőket érdekli, akik eddig a horribilis boltbérek arányában fizették a csatornázási adót,

amely minden egyes kereskedőnél évente több ezer lejt tett ki. Ezen túl a kereskedőknek is az ehsszált vízmennyiség után kell a csatornázási illetéket fizetni. A városra nézve is nagy munka- és pénzmegtakarítást jelent az új rendszer, mert az ezideig három helyen kezelt vízvezetési és csatornázási ügyeket július elsejétől kezdve kizárólag a gépüzem igazgatóságánál kezelik. Értesülésünk szerint az új szabályrendelet-tervezet a fentiek mellett még igen fontos újításokat tartalmaz. Különösen egészségügyi szempontból figyelemre méltók a vízvezetékre vonatkozó rendelkezések. A tanács a szabályrendelet tervezetét áttette véleményezés végett a műszaki bizottsághoz.

Haza a dollárok földjéről.

— Látogatás Fedák Sárinál és Rátkay Mártonnál. —

Megirtuk, hogy Fedák Sári és Rátkay Márton, a kiváló magyar művészek visszatértek Amerikából Budapestre, ahol ünnepélyesen fogadták őket. Budapesti tudósítónk meglátogatta a művészeket és erről a látogatásról a következőket jelentir.

Fedák Sári virágokkal díszített kocsján a pályaudvarról Személynök utca 16-ik szám alatti lakására hajtatott. A hatalmas Palatinus ház majd minden lakója kiözönlött a kapuhoz és valóságos diadalmenetben kísérték fel negyedik emeleti lakására. A művésznőt itt a lakásban is néhány bizalmasa fogadta, ötletes szónoklatokkal, kedvesen, nobilesan, mint egy megtért hercegnőt. Azután körülfutott lakásában, minden egyes butordarabot külön simogatott meg, egyre azt hajtogatva:

— Jaj de boldog vagyok, hogy megint itt lehetek.

— És miket játszott Amerikában?

— A János vitéz-ben, a Cigány grófnő-ben, a Cigányszerelemben, a Falurosszában, Vig özvegyben, Madame Sans-Genében léptem fel és büszke vagyok nem egyedül a magam sikerére, hanem arra az elismerésre, amelyet a magyar dalnak, a magyar muzsikának, az egész magyar operett- és népszimfürodalomnak szereztem.

Rátkay Márton Szondy utca 98a. alatti lakását rokonai és gyermekei gyönyörűen feldíszítették, minden sarokban egy-egy virág virul, így várta gazdáját a lakás. Az asztalon kiterített finomművi kendőn számtalan értékes tárgy, amit a művész Amerikából hozott el emelékül. Köztük is kiválik egy hatalmas ezüst serleg, amelyre ezt a felirást vésték be:

— Az egyesült magyar egyetiek dísztagjának 1922. V. 21.

Rátkay fáradt, megviselte a

hosszu utazás, amit ugyan enyhít az, hogy újra szeretettjei között lehet.

— Sokat dolgoztam, hiszen én úgy jutottam ki az újvilágba, mint teljesen ismeretlen. Mert kit ismer az amerikai magyar? Blaha Lujzát és Fedák Sárít. Más senkit. Amellett rosszul „startoltam”. Kiutazásom előtt megirtam newyorki barátainak, hogy semmiféle reklámot ne csináljanak, munkával akarom odaát felküzdeni magamat. Hát így persze nem dolgozhatik az ember. Amerika valahogy egy nagyarányú Ősbudavára, ahol a reklámdobolástól a saját szavát sem érti az ember. Felléptem magyar társulatoknál, sikerem volt, amerikai angol színpadon való fellépést biztosítottak ha félév alatt elsajátítom a yankee-k nyelvét. Erre a teljesítményre már nem vállalkoztam. Persze sok-sok küzdelmet éltem át, voltak segítő társaim, de akadtak olyanok is, akik egyenesen inkollégiálisan viselkedtek velem szemben. Gyöngye Annus, Hajós Mici és Keleti Juliska példát vehetnének Dallosi, a Metropolitain tagjának viselkedéséből, aki felszólítás nélkül állt az óhazából kikerülő művészek mellé.

— Valaki ajánlotta, hogy álljak egy staggione élére. Azt nem, — válaszoltam, — hanem csináljuk meg az állandó magyar színházat. Tervezetések mellett mult el néhány hónap, egy ur 100.000 dollárt ajánlott fel e célra, egy másik 30.000-et, úgy, hogy összejött volna 200.000 dollár. Mire aztán megnyilhatott volna a színház, a gazdasági krízis ütött ki, úgy hogy az ígért összegnek csak kis részét kaphattuk meg. Mégis megalakult a Pátria üzem, amelyben társaim Vajda Dezső és Sipos Jenő voltak. 1921. december 24-én volt a megnyitás napja, délután a Cigánygrófnét, este az Ocskay brigadérost

adtuk elő. Hetek alatt úgy megkedvelte az amerikai magyarság a színházat, hogy az előadások feltárazak előtt folytak le. Nagy dolog ez, itthon nem is lehet eléggé értékelni. Az amerikai magyar bizalmatlan a művészi vállalkozásokkal szemben, ami érthető is, a sok sejtetes, vendégszerelésnek nevezett becsapás után. És minden felül: Fedák Sári mint királynő, a magyar dal királynője érkezett hozzánk. Ugy, értékelték odaát, mint a magyar géniusz megtestesítőjét.

Tilos az ital a Neptunban

(Nincs italmérési engedély, de talán lesz.)

A Neptun fürdő büfféjének bérlője már hetekkel ezelőtt folyamodott a pénzügyigazgatóság-hoz italmérési engedélyért. Addig az volt a szokás, hogy a kérvény benyújtásának napjától mérték a szeszes italt és adó, amíg az engedély megérkezett, minimális büntetést fizettek a pénzügyigazgatóságának. Így járt el a fürdő büfféjének bérlője is. Szorgalmasan mérte a habzó sört és habzás nélkül fizette ki a reá rótt büntetéseket. Érdemes is volt fizetni, mert a perzselő nap hevétől és a szebbnél-szebb formák látásától felhevített strandolók hordószámára fogyasztották a hűsítő italt. Ma azután igen kellemetlen meglepetés érte a felhevült strandolókat: nem lehetett sört és semmiféle szeszes italt kapni. A pénzügyigazgatóság két hivatalnokát jelent meg a Neptunban és a törvény nevében megtiltotta a büffé bérlőjének szeszesital árusítását. A két hivatalnok kijelentette, hogy még a büntetés lefizetése ellenében sem árusítható szeszes ital, csak akkor, ha az engedély megérkezik. A fürdő szomjas vendégei, akik kénytelenek voltak szódavízre szorítkozni, rábeszéltek a büffé bérlőjét, hogy keresse fel az ő nevükben dr. Robu János főpolgármestert és kérje meg, hogy tegyen valamin a sörre szomjas vendégek érdekében. A büffé bérlője engedett a rábeszélésnek és felkereste a főpolgármestert, aki végighallgatta a Neptun-fürdő vendégei szomorú sorsának ecsetelését és megígérte, hogy átír a pénzügyigazgatósághoz, hogy minél előbb engedélyezze a Neptunban a szeszes ital kimérését. Ugy a büffé bérlője, mint a fürdő vendégei reménytelies várakozással tekintenek a főpolgármester közbenjárásának eredménye elé és biztosra veszik, hogy legkésőbb vasárnapra újból hűthetik a habzó sörrrel felhevült vérüket.

OOOOOOOOOOOOOOOO

— Amerika belép a népszövetségbe. Páris. A népszövetség vezértitkárságához közelálló körökhöz Amerikából hiteles magánértesítések érkeztek, hogy az Amerikai Egyesült Államok hajlandók belépni a népszövetségbe. Párisban azonban úgy vélik, hogy ebben az esetben Amerika ragaszkodni fog a népszövetségi egyezség revidálásához, ami pedig rendkívül nagyjelentőségű lépés lenne, mert maga után vonná a békeszerződés revidációját.

HIREK.

„Gyűlés miatt — zárva.”

(Budapesti kereskedők tüntetése a házber miatt).

BUDAPEST. A budapesti iparosok és kereskedők tegnap elhatározták, hogy ma délelőtt monstre-gyűlésen tiltakoznak az üzletek béreinek szabad megállapodás tárgyává tétele ellen. — A háztulajdonosok ugyanis a kereskedőktől és iparosoktól az 1917. évi bért ötvényszeresít kérték, vagy amennyiben kedvezőbb a kereskedőkre és iparosokra, a mai bért tízszeresít. A kereskedők és iparosok ma délelőtt tüntetögyűlést tartottak a Vigadóban. Délelőtt tíz órától tizenkét óráig az összes üzletek zárva voltak. Az üzlethelyiségek bér emelésének szabaddátétele ellen demonstráltak a gyűlésen megjelentek. A háztulajdonosok szövetsége ugyan is azt követeli, hogy a kereskedések és ipari üzemek lakbéréit tegyék szabad egyezkedés tárgyává. A kereskedők és iparosok ebben a követelésben léteérdekeiket látják veszélyeztetve és ezért határozati javaslatot hoztak mai monstre-gyűlésükön, melyet a miniszterelnök, a belügy-miniszterhez és a pénzügyminiszterhez juttatnak el.

— **Lemondott a cseh kormány.** Prága. A Lidovo Litty jelenti, hogy Benes csehszlovák miniszterelnök lemondott állásáról. Benes lemondása minden bizonnyal maga után vonja az egész mostani kormány távozását. A Lidovo Litty szerint Benes utóda a miniszterelnöki székben Englis volt pénzügyminiszter lesz új kormány élén. Benest különben kinevezték a prágai egyetem szociológiai tanszékére egyetemi tanárnak.

— **A szigurancáról.** Nicolau volt caracai szigurancafőnököt ezelőtt két hónappal a belügyminiszter ideiglenesen az aradi szigurancához osztotta be. Nicolaut királyi dekrétummal a napokban kinevezték a cluji sziguranca főnökévé.

— **Repülőgépek Hágába.** Moszkva. A szovjet delegátusai a hágai konferenciára ma indultak el repülőgépen.

— **Hivatali eskü.** Dr. Hotoran Jakab siriai járásbíró ma tette le hivatalos esküjét az aradi törvényszék teljes tanácsa előtt.

— **A vasúti fekbérek ügye.** Az Aradra érkező áruk fekbérének kérdésében ismét igen sok panaszt emelnek az aradi kereskedők, mert a vasúttól követeli a magas fekbérek fizetését. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara eljárta ez ügyben Chigl CFR főfőfelügyelőt, aki kijelentette, hogy akinek fekbérügyben panasz van, az forduljon hozzá, ő minden panaszt igazságosan és méltányosan el fog intézni.

— **Halálozás.** Braun Lipót 1. hó 21-én délután elhunyt. Temetése 1. hó 23-án d. u. 3 órakor az izr. temető halottas házából lesz.

— **Bécsben már megkezdődött az olcsóbbodás.** Bécs. A kormány pénzügyi intézkedéseinek hatása máris jelenkezik. Tegnap már az élelmiszek ára estek. A kormány ugyanis megfenyegette a kereskedőket, hogy megvonja tőlük az engedélyt, ha az árúkezeltek rejtegetésével az elsősorú szükségleti cikkek árát továbbra is feleltetik. A fenyegetés annyira hatásos volt, hogy a liszt ára különként 100, a zsiré 200 és a cukor ára 600 koronával esett.

Legfontosabb a drágaság letörése.

(A magyar indemnitás és a pártok vezérol.)

BUDAPEST. Kállay Tibor pénzügyminiszter ma értekezletre hívatta össze a pártok vezetőit. Megismertette velük az ország gazdasági helyzetét és arra kérte az ellenzéki képviselőket, hogy a hat hónapra szóló indemnitásnak idejében való elfogadását ne akadályozzák meg, hanem engedjék a többségi akaratot érvényesülni, mert ezután fontos pénzügyi és adójavaslatokat kíván előterjeszteni. Utána Vaskó Lajos kereskedelmi miniszter hosszabb beszédében bizalmasan tájékoztatta a képviselőket az ország gazdasági helyzetéről a bel- és külkereskedelem szemszögéből nézve. Majd megemlékezett a jóvátételi követelésekről is és végül kérte az indemnitás keresztülengedését. Elsőnek Róssay Károly szólt fel az ellenzék részéről és kérte, hogy garantáltakat nyújtsanak követeléseikre. Követeli, hogy a választójogot iktassák törvénybe, a főrendiházi reform helyett ragaszkodik az egykamaras rendszerhez. Követelte, hogy kötéssék időtartamhoz a kormányzó működése és szabályoztassék pontosan a hatásköre a nemzetgyűléssel szemben. Végezetül kijelentette, hogyha ezekre garan-

ciákat nyújtanak neki hajlandó az indemnítást átengedni. Payer Károly és Farkas István szociáldemokraták azt lejtegették, hogy a kormány adópolitikája helytelen, mert a fogyasztási adó rendszerén épült fel. Kijelentették, hogy az indemnitás helyett csak költségvetést hajlandók megszavazni. Hangsúlyozták még, hogy ők a legnagyobb jelentőségű kérdésnek a drágaság letörésének kérdését tekintik. Váronyi Vilmos beszédében azt hangoztatta, hogy megfelelő politikai és társadalmi atmoszféra nélkül minden gazdasági és pénzügyi politika hiábavaló. Kijelentette, hogy a választójogot törvénybe kell iktatni, mert nem tartja megengedhetőnek, hogy a főrendiház reformját a választójogi, valamint a közigazgatási reform letárgyalása előtt alkossák meg. A keresztény ellenzék vezetői szintén előterjesztették a két miniszter előtt követeléseiket, melyek a következők: a választási sérelmek helyrehozása, az új választójog törvénybeiktatása és a főrendiházi reform elődázása. Az értekezlet után Kállay pénzügyminiszter kijelentette az újságírók előtt, hogy megegyezést remél.

— **Dohnányi Ernő —** diszdoktor. Budapest. A szegedi egyetem Dohnányi Ernőt, a világhírű magyar zongoraművészt és zenészerzőt, a budapesti Zeneakadémia egyik igazgatóját diszdoktorává választotta. Az avatási ünnepség június huszonekilencedikén lesz, amikor este Dohnányi Ernő a tiszteletére rendezendő diszhangversenyen részt is fog venni.

— **Egymillió Tisza műveinek kiadására.** Budapest. Gróf Tisza Istvánnak, a néhai magyar miniszterelnök műveinek kiadására egy milliót adott a Tisza-emiékbizottság az Akadémiának.

— **Pekár Gyulát felmentették állásától.** Budapest. Pekár Gyula kultuszállamtárgy állásától felmentették és helyébe Petri Pál képviselőt nevezték ki.

— **Az erdélyi újságírás erősbbödése.** Az erdélyi magyar hírlapirodalomnak nagy nyeresége a már tíz éve fennálló „Tükör“ rohamos fejlődése. Minden írását előkelő publicisták, a legismertebb írók és újságírók írják. Tóth Sándor és S. Nagy László szerkesztők mellett a legjobb írók garantálják, hogy cikkei mindig a legnívósabbak, a legerőteljesebbek s kritikáját sosem egyéni szempontok, hanem a köz érdeke vezérli. Egyes szám ára most is 3 leí. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Chuj-Kolozsvár, Str. Cal. Reg. Ferdinand. Hotel Transylvánia. Aradon kapható a Tükör mindenütt.

— **A kegyetlen anya büntetése.** Kazár Rozália jószáshegyi parasztlány 1920. februárjában 4 hónapos gyermekét beleásta a hóba. Az apróság természetesen megfagyott és a bestiális gyilkosnak is csakhamar nyomára jött a csendőrség az anya személyében. Kazár Rozált ma von-
ta felelősségre tételeért az aradi bün-

tesztörvényszék, amely a kihallgatott tanuk vallomása után 1 évi börtönre ítéte a kegyetlen anyát.

— **Érettségi vizsgálatok a Moise Nicoara-liceumban.** Most fejeződtek be a Moise Nicoara-liceumban ugya a magyar tagozatban, mint a román tagozatban az érettségi vizsgálatok, melyeknek eredménye a következő: A magyar tagozatban a reáliskolában az érettségizett tanulók a következők: jeles eredménnyel: Eisler Andor és Kádár József, jó eredménnyel: Bornstein Rezső, Hammer Dezső és Simor Géza, elégségesen: Kárpáti József és Plank Pál. A főgimnáziumban Németh Miklós elégséges eredménnyel lett éret. A román tagozaton Popa U. Traján, Ciolacu Joan jelesen, Balta Koralia, Caba Vasilie, Funariu Liviu, Stoica Silvestru és Suluciu Octavian, jól, Caba Trifon, Ciorogariu Adrianna, Feier Aurel, Felea Ilarion, Mihulin Mircea, Moldovan Liviu, Neamtu Mircea, Puticiu Virgil, Ratiu Letitia, Riscutia Nerva, Sleff Toma, Stoica Lázár elégségesen lettek érettek.

— **Az irországi választások.** London. A Reuter távirati ügynökség jelenti Dublinból, hogy az irországi választások eddigi eredménye a következő: A dail-eireann szerződést pártló koalíció 47, a republikánus koalíció 26, a munkáspárt 10, a függetlenségi 12 és a dublini Trinity Collega pártja négy mandátumot kaptak.

— **Összeütközés francia katonák és népszavazási rendőrség között.** Berlin. Byskupitz nevű városban a francia csapatok és a népszavazási rendőrség között véres összeütközés történt. Az összeütközés alkalmával négy ember meghalt és igen sokan súlyosan megsebesültek. (Rador.)

— **A rendőrbíró ítéletei.** Czuczun Sivánt a rendőrség büntető bírósága állatkínzásért 200 lei pénzbírságra és egy napi elzárásra ítéte. Hopits Lázart a kihágási osztály közbotrány okozásaért 2 napi elzárásra ítéte.

— **Elfogott fehérenemű-tolvaj.** A perjámosi csendőrség megkeresésére az aradi államrendőrség letartóztatta Láng Rozáliát, aki Perjámoson több nagyobb szabású lopást követett el. A tolvaj nőnél körülbelül 10 ezer lei értékű lopásból eredő ruhaneműt találtak.

— **Olcsó marhahus.** Értésítjük Aradváros közönségét, hogy a Piața Catedralei (Tökölly-tér) 1. Reiszfélé hentes üzletben naponta bárkinél marhahust mérünk ki kilogrammonként 11 és 13 leiert. Közélelmészeti hivatal.

— **Helyreigazítás.** Lapunkban e hó 20-án megjelent közlésünk téves információ alapult, mert meggyőződünk arról, hogy a számla hamisítványa nem Pick Ernő cégtől ered.

— **Az elfogott szélhámos bünei.** Winkler Salamont, az aradi sziguranca által letartóztatott valutacsempészt, tegnap autóval átvitték Carol Mareba, ahol kiderült, hogy Winkler házasságézeledeges és többféle szélhámosság miatt már Bucurestiben le volt tartóztatva, azonban a börtönből megszökött. A szélhámos minden városban más-más néven szerepelt és mindenütt nagyobb csalásokat követett el.

XXXXXXXXXXXXXXXX

Mozi.

* **Lengyelvér-repriz az Apollóban.** Esruth Natalie világhírűvé vált regénye, a Lengyelvér kerül pnteken reprizre az Apollóban Pakots József nagy hozzáértéssel és ru tinnal elkészített feldolgozásában. Nagyban hozzájárul a darab erőssé géhez az a körülmény, hogy a magyar filmművészet két ragyogó teliet sége és csillaga: Petrovich Szvetisz-láv és Bojda Juci alakítják a főszerepeket, amelyek hálás, de nehéz munkát adnak a művészeknek. Pénteken az Apolló bemutatóján az első rész: **A kakukfiók megy és két napot keresztül marad a műsoron.**

* **Szenzációs bűnügyi felvétel az Uránia műsoron.** Pénteken az Uránia műsoron végtelenül izgalmas és felfedező bűnügyi történet bemutatja lesz. A 131-es akta a címe ennek a szenzációs képnek, amely kihívó szórakozást fog nyújtani azoknak, akik az intenzívebb izgalmakat szeretik. Súlyoszena meserdekét egyik legizgalmasabb kalandiát beszéli el. A szenzációs képet, amely nek meséjét Giovanni Zannini írta és a képet is őnmaga rendezte, pénteken először vetíti az Uránia-színház.

* **Mozi-szkeccs bemutatja az Apollóban.** Az Atlantic filmgyár szenzációs mozi-szkeccset rendezett meg „A dollárcsibész” címen. A mozi-szkeccs megrendezése oly módon történt, hogy a filmfelvételeket itt-ott színpadi jelenetek szakítják meg, majd máshol pedig a színpad mögötti a képen lejátszódo eseményt kísérő dal hangzik fel, azt a benyomást kelte, mintha maga a film énekelne. Az újszerűség a megkapó ezen a képen, amely a színpad és film egybekapcsolásával valóban mindkettő által biztosított gyönyöröket együttesen nyújtja. Az Apolló színházban bemutatásra kerülő

mozi-szkecs iránt, amely mint film is kiváló alkotás, máris óriási az érdeklődés. A bemutató a jövő ten lesz.

A belgrádi királyi nászról készült felvételek a napokban kerülnek bemutatásra az Apolló színházban. A káprázató események pompájáról teljes hűséggel számolnak be ezek a minden gondossággal készült felvételek, amelyeknek bemutatását már türelmezenül várja a közönség.

Sport.

Bíróilag megítélt bajnokság.

BUDAPEST. Az MTK. és a FTC. mérkőzését, amely a bajnokság döntőjét jelentette, tudvalevőleg félbeszakították a bíró által állítólag indokolatlanul megítélt tizenegyes büntetőrúgás miatt. A Magyar Labdarúgó Szövetségének intézőbizottsága számos tanu kihallgatása után úgy határozott, hogy a FTC. által beadott óvást elutasítja és a mérkőzés két pontját a MTK. javára írja. A határozatot az intéző bizottság azzal indokolta meg, hogy a bírói ítéletben szabálytalanságot nem talált. Tehát az elsőosztályú bajnokság győztese ennek következtében a MTK. lett. A Magyar Labdarúgó Szövetség különben válogatott csapatot állított össze, amely július másodikán Bochumban Németország, kilencedikén Stockholmban Svédország, tizenharmadikán Helsingforsban Finnország válogatott csapatával mérkőzik.

A kat. főgimnázium tornavizsgálata. Az aradi katolikus főgimnázium tornavizsgálata ma tartották meg az AAC sporttelepén. Nagyszámú közönség jelent meg ezen az impozáns ünnepélyen, amelyen dr. Glattfelder Gyula megyéspüspök is részt vett. Pontban félöt órakeres mellett vonultak fel az egyes osztályok növendékei. Megkapó látvány volt a hatalmas diáksereg katonás felvonulása. A fiú- és leány növendékek szabad- és botgyakorlatokat végeztek nagy hatással. A tornaszereken különféle mutatványokat mutattak be a diákok és diákleányok. Szépen tornáztak: Frankl Laura, Salac Lili, Hady László és Nyemetz András. Fiúk és leányok futóversenye, stafétafutás, rudmázás, buzogánygyakorlatok, kötélhúzás és szebbnél-szebb gyakorlatok voltak a műsor többi számai. Minden egyes gyakorlat után zúgott a hatalmas tapsorkán. A növendékek bámulatos fegyelmességéről tettek bizonyosságot. A tornavizsgálán résztvevő növendékek betanítása Striffler Ferenc tornatanár munkája, aki nagy hozzáértéssel és fáradhatatlan buzgalommal tanította be a különböző gyakorlatokat. A növendékek mindegyike dicséretet érdemel a mai tornavizsgálán való teljesítményéért.

AMTE. országos kerékpárversenye június 25-én, vasárnap d. u. 3 órai kezdettel a vári fásorban. Érdekes verseny kínálkozik, mivel számos vidéki nevezés érkezett.

Popovici főigazgató héttőre halasztotta a kat. főgimnázium érettségijét.

Az eddigi tervek szerint a római katolikus főgimnáziumban, mint az Aradi Közlöny már megírta, az érettségi vizsgálatoknak holnap, pénteken kellett volna megkezdődniük. Popovici tankerületi főigazgató ellenben, miután ma befejezte a Moise Nicoara liceumban az érettségi vizsgálatokat, úgy határozott, hogy a római katolikus főgimnáziumban az érettségi vizsgálatokat nem holnap, hanem hétfőn kezdik meg. A főigazgató még a délután folyamán elutazott Aradról ahova csak vasárnap fog visszatérni. Ebben az ügyben megkérdeztük Fischer Aladár főgimnáziumi igazgatót, aki az intézet vizsgálóosztályára vonatkozólag a következőket mondta munkatársunknak:

— Az érettségi vizsgálatokat a főigazgató új diszpozíciója következtében csak hétfőn fogjuk megkezdni a fiutagozatban. A vizsgálatokon mindvégig Popovici főigazgató fog elnökölni. A reáلتantárgyak kiküldött miniszteri

biztosa pedig Crisan Ascaniu, a Moise Nicoara liceum igazgatója. A vizsgálatok reggel héttől tizenkettőig és délután félnégytől esti nyolcig fognak tartani. Naponta tíz tanítvány kerül vizsgára, ezek szerint a hatvanöt tanuló érettségije körülbelül egy hetet vesz igénybe. A vizsgáztatást az intézet volt nyolcadik osztályának tanárai végzik. Ugyancsak hétfőn veszik kezdetüket a többi osztályok évről-évre vizsgálatai is, amelyekre az állami intézet egy elnököt és egy reál és egy nyelv szakos ellenőrt fog delegálni. Naponként valószínűleg két osztályt tudunk elvégezni és így az intézet huszonhárom osztályának végsőleges levizsgálata hozzávetőleg két hetet vesz igénybe. Arra vonatkozólag, hogy mely osztályok mely napon kerülnek sorra, ma még biztosan nem mondhatok, mivel ezt először az illető osztályfőnökökkel és szaktanárokkal kell megbeszélnem.

Millió kár a radnai járásban.

— Az eső hajléktalanná tett falvakat. — Megindul a gyűjtés Aradon. —

Dr. Beles Jenő alispán ma Soborsinba utazott, hogy a hirtelenül jött néhány napos nagy esőzés által okozott károkat megállapítsa. Az eddigi becslés szerint a radnai járásbeli községek egy részét több mint egy millió lei kár sújtotta. Dr. Marcus Mihály prefektus és dr. Beles Jenő alispán elhatározták, hogy az elemi csapás által sújtott és részben hajléktalanná vált szegény falusi lakosság gyors felsegélyezésére úgy Arad városában, mint a megyében gyűjtést indítanak. A megyében a főszolgabíró

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Június 22.) Dollár 158, márka 0.50, sokol 3.02 dinár 2.10, magyar korona 0.18, budapesti kifizetés 6.20, bécsi kifizetés 95, berlini kifizetés 0.49, prágai kifizetés 3.03, francia frank 14

Zürichi nyitás. (Június 22.) Berlin 162, Newyork 527.25, Milano 2562.5, Prága 1007.5, Budapest 54, Zágráb 175, Varsó 12, Bécs 3.50, lebelévezett osztrák korona 3.75.

Budapesti nyitás. (Június 22.) Dollár 994, márka 303, osztrák korona 6.70, leu 641, sokol 1935.

Külföldi deviza-jelentések: Newyorki zárlat: Prága 1.90 és fél, Londoni zárlat: Prága 232.25. Párisi zárlat: Bucuresti 8.47 és fél, Prága 22. Brüsszeli zárlat: Bucuresti 8.96.

Zürichi zárlat. (Június 22.) Berlin 161.50, Newyork 527, Mi-

rák és a jegyzők kapnak dr. Marcus Mihály prefektus sajátkezű aláírásával ellátott gyűjtőlevelet és ők fogják a gyűjtést irányítani. Aradon az államrendőrséget és a polgármesteri hivatalt hívta fel a prefektura gyűjtésre. A pénzintézetekben és nagyobb cégeknél a holnapi nap folyamán fogja megkezdni Petrutiu Áron megyei másodfőjegyző a gyűjtést. A magánosok, akik segíteni akarnak a legsúlyosabb helyzetben levő községek lakosain, a polgármesteri hivatalhoz juttassák el adományaikát.

lano 2550, Prága 1006.25, Budapest 54, Zágráb 175, Varsó 12, Bécs 350, lebelévezett osztrák korona 3.75.

Budapesti zárlat. (Június 22.) Dollár 980, márka 300, osztrák korona 6.45, leu 634, sokol 1915.

Nincs amnesztia a magyar alföldi atrocitásokra.

BUDAPEST. A Duna-Tisza közti atrocitások ügyében a vizsgálat befejeződve, legutóbb két terhelt kivételével a többi gyanúsítottat szabadonbocsajtották. Az ügyészséggel egyidejűleg a katonai büntetőhatóságok is foglalkoztak az ügygel, mert a gyanúsítottak közül többen a bűncselekmény elkövetésekor tényleges katonák voltak. Most a katonai hatóságok összefogatták valamennyit és rablói korszak büntetése miatt megellenik az eljárást.

LEGUJABB.

Take Jonescu halála

(Amikor Magyarországon járt.)

Budapest. A lapok hosszú cikkekben parentálják el Take Jonescut. Azt hangoztatják, hogy Nagyrománia legnagyobb apostola és a kisantant megteremtője volt, aki római távirat szerint szívgörcsben halt meg. A lapok azt mondják róla, hogy politikai ellenfeleinél csak a magyarokat gyűlölte jobban. Báró Bánffy Dezső miniszterelnöksége idején megfordult Magyarországon. Állítólag akkor történt az az eset, amelyet jóval később a román megszállásakor ő maga beszélt el. Akkor Bánffy vendége volt a miniszterelnöki palotában, amelynek terraszáról ebéd után végigtekintett Budapest gyönyörű panorámáján. Bánffy büszke kézműveltséggel mutatott az alatt elterülő pompás városra és önérzetesen mondta:

— Ezt vegyék el, ha tudjátok!

Take Jonescu semmit sem felelt, de — mint később elmondotta — gondolatai a messze jövőben Nagyromániában száguldoztak.

A lapok hangoztatják ahhoz, hogy az események bekövetkeztek, sok más okon kívül hozzájárult az erőszakos, ravasz és fortélyos politikus, akinek vénségében is szenvedélyes szívét tegnap hirtelen megállította a halál.

A szerkesztésért

KÁROLY JÓZSEF

felel

Cenzurat: Dr. Romul Magor.

NYIL TÉR.

Az ezen rovat alatt közlőtekért nem vállalunk felelősséget

Értesítés.

Értesítjük üzletfeleinket, hogy a CFR. által folyó év június hó 1. óta életbeléptetett elviselhetetlen magas fekbérek és annak számítási módszere ellen megfelelő lépéseket tettünk, hogy az megszüntessék és igazságosan számítassák. Ezen úgy a bucaresti vezérigazgatóság részéről jelenleg Aradon vizsgálat tárgyát képezi és van reményünk, hogy az kedvező és méltányos elintéztést nyer.

Addig is saját felelősségünkre nem vehetünk át árut a vámraktárból, ezt csak akkor tehetjük, hogyha az érdekelt címzett a terbelő fekbért óhajtja kifizetni, ami minden egyes esetben az egész waggon után számítatik és ezrekre menő összegekre rug.

Az aradi kereskedők körének szállítási szakosztálya.

12503

Lengyelvér I. részének bemutatója ma pénteken az Apollo-ban.

Jön! „DOLLÁRCSIBÉSZ” mozi-szkecs szín- művészek felléptével az APOLLO-ban

